

SYNERGIER MELLAN SVENSKT KLIMATBISTÅND OCH EXPORTFINANSIERING

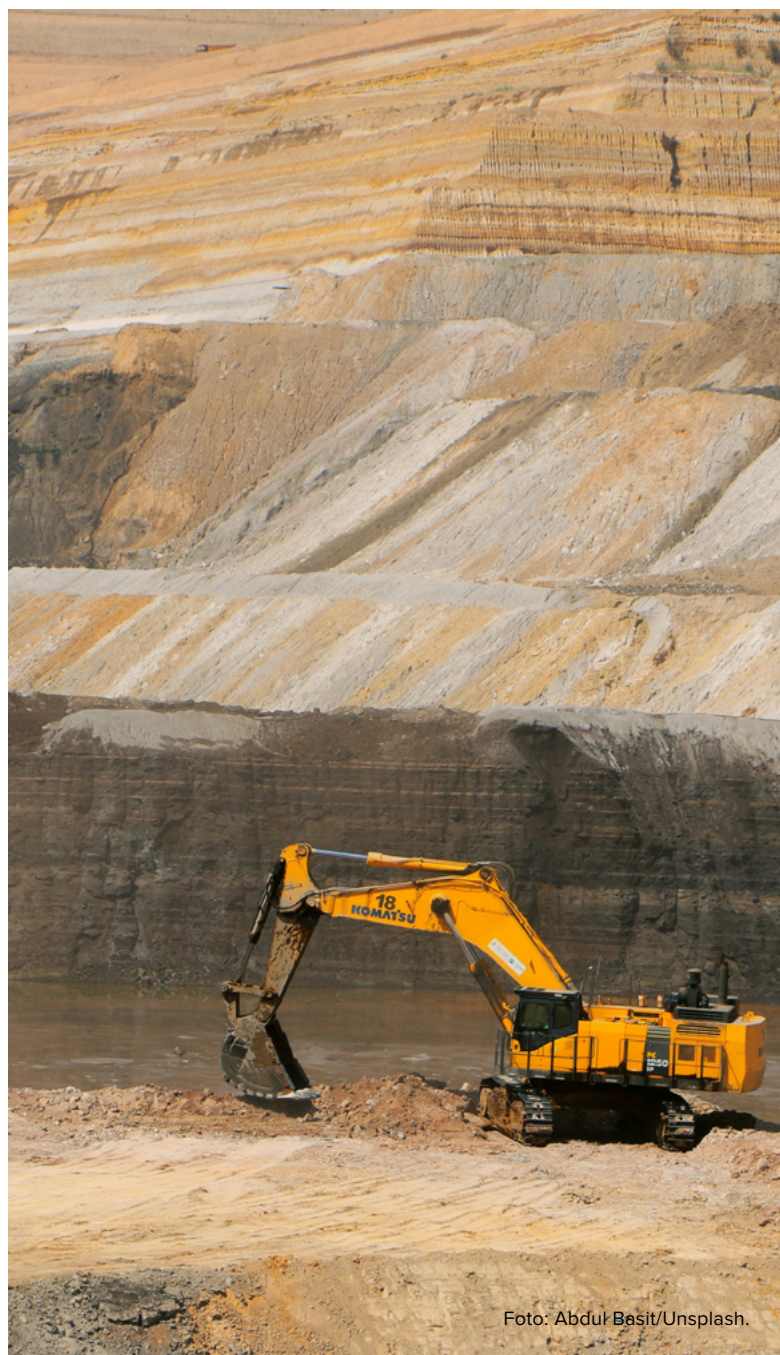
Regeringen har lagt ökad vikt vid synergier mellan bistånd och handel. EBA-rapporten *Bridging aid and trade: Exploring synergies between Swedish climate-related development and export finance* undersöker hur Sverige kan stärka sambanden mellan klimatrelaterat bistånd och exportfinansiering.

Utifrån en genomgång av uppdrag, policyer och styrning i fyra svenska organisationer (Sida, Swedfund, EKN och SEK) och en systematisk jämförelse med fyra europeiska länder (Danmark, Frankrike, Tyskland och Storbritannien) identifierar rapportförfattarna möjligheter såväl som hinder för att skapa ett större genomslag för Sveriges internationella klimatarbete.

HUVUDSAKLIGA SLUTSATSER

- Det nationella systemet på området är idag strukturellt fragmenterat, också i en jämförelse med andra länder.
- Ett närmare samarbete kan möjliggöra projekt som annars skulle vara för riskabla eller kostsamma. Exportfinansiering kan användas för att skala upp och replikera framgångsrika klimatprojekt som initieras av utvecklingsaktörer.
- Svenska klimatinitiativ måste vara fast förankrade i partnerländernas egna klimatplaner, så att biståndet inte styrs av svenska exportintressen.
- Transparensen kan öka genom tydligare och samordnade metoder för att mäta och rapportera klimatfinansiering, tillsammans med mer öppna data och gemensamma arbetsmetoder.

SAMMANFATTNING **05**
2025

Mer om rapporten

Denna rapport undersöker relationerna mellan klimatrelaterad utvecklingsfinansiering och exportfinansiering. Den fokuserar på potentialen för synergier mellan fyra offentliga finansieringsinstitutioner: biståndsaktörerna Sida och Swedfund samt exportfinansieringsaktörerna EKN och SEK. Rapporten ger svar på tre frågor:

1. Hur kan institutionerna skapa synergier för ökad klimatnytta, till exempel genom fördjupat samarbete och ömsesidigt lärande mellan varandra och med internationella kollegor?
2. Vilka är de viktigaste förutsättningarna för ett närmare samarbete?
3. Vilka är de potentiella riskerna med ett närmare samarbete?

Studien baseras på portföljanalyser, policyöversyn och omfattande dialog med intressenter via intervjuer och ett rundabordsmöte i Stockholm. Den jämför också Sverige med fyra europeiska länder: Danmark, Frankrike, Tyskland och Storbritannien.

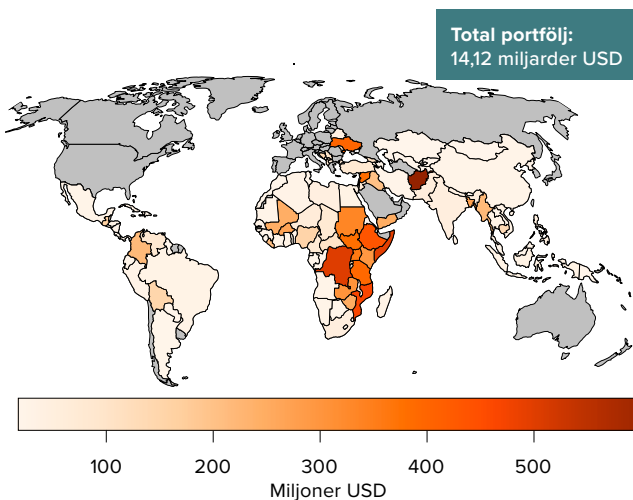
Även om enskilda finansiärer har gjort betydande framsteg när det gäller att anpassa sin verksamhet till Parisavtalet om klimatet är det nationella systemet för offentlig finansiering på det här området fortfarande begränsat av strukturell fragmentering. Till skillnad från europeiska motsvarigheter har Sverige en mycket segmenterad struktur där Swedfund, EKN, SEK och Sida verkar självständigt och rapporterar till olika departement.

Den jämförande analysen visar att vissa europeiska länder ligger i framkant på olika sätt. Danmark har till exempel uppnått en djup strukturell inte-

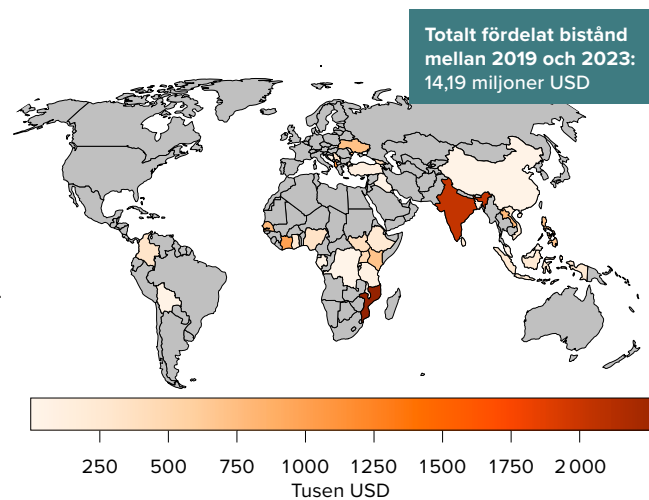

gration. Frankrike har fastställt strikta lagstadgade klimatmål för sina offentliga finansiärer. Sveriges decentraliserade tillvägagångssätt skulle visserligen kunna främja kreativitet, men begränsar samtidigt det gemensamma lärandet. Det riskerar att skapa ineffektiva silos och försvårar en systemomfattande klimatintegrering. Även om Business Sweden och finansiärerna via "Team Sweden" försöker bygga

Figur 1: Fördelning av Sidas utvecklingsfinansiering per land (2019–2023)

Figur 2: Fördelning av Swedfunds utvecklingsfinansiering per land (2019–2023)

Källa: Författare, baserat på SEK (2024, s.24) EKN (2024, s.33), Openaid (2025).

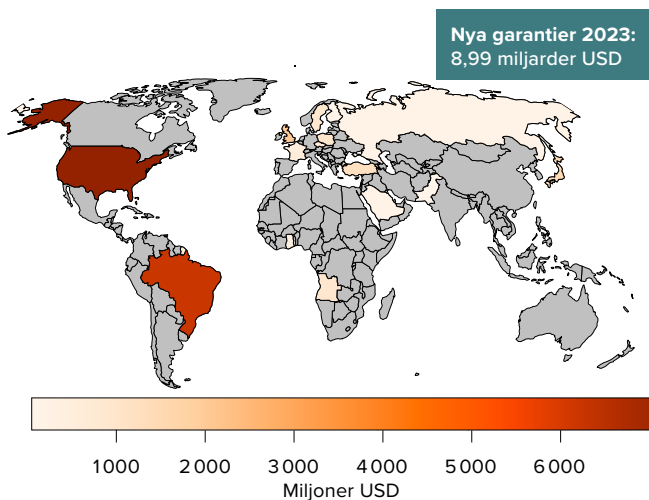

Foto: Laura Penwell/Pexels.

broar saknas fortfarande en formell gemensam struktur för klimatfinansiering.

Portföljanslysen visar begränsat överlapp mellan svensk utvecklings- och exportfinansiering. Sida och Swedfund riktar sig främst med anpassningsåtgärder till låginkomstländer som är sårbara för klimatförändringar. Exportfinansierarna finansierar främst storskaliga projekt för förnybar energi

Figur 3: De 15 länderna med EKNs största utestående garantier per 2023

(utsläppsminskning) i hög- och medelinkomstländer, även om EKN har en (volymmässigt liten) närvaro i många länder där Sida verkar.

Synergier bör inte sökas i dubbelarbete, utan i sekvensering. Ett närmare samarbete mellan utvecklingsfinansierarna (Sida och Swedfund) och exportfinansierarna (SEK och EKN) har betydande potential att överbrygga dessa klyftor.

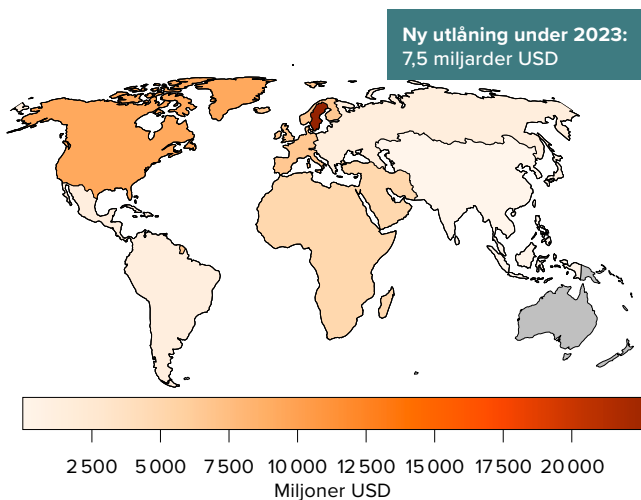
”Sverige saknar fortfarande en formell gemensam struktur för klimatfinansiering.”

Ett närmare samarbete skulle möjliggöra en blandning av förmånlig statlig finansiering med storskaligt privat kapital. Därmed skulle projekt som annars är för riskabla eller kostsamma kunna bli genomförbara.

Vidare kan exportfinansiering användas för att skala upp och replikera framgångsrika klimatpilotprojekt som initierats av utvecklingsaktörer, genom att utnyttja varje institutions unika nätverk och sektorskompetens.

Slutligen skulle en harmonisering av metoder för bedömning av klimatkonsekvenser främja enhetligheten i projekturval och förbättra tillgången till data. Det möjliggör smartare beslutsfattande och att risker identifieras tidigare i projektcykeln. Dessa synergier skulle bidra till att mildra finansiella, miljömässiga och sociala risker samtidigt som räckvidden för svensk klimatfinansiering förbättras, särskilt inom energi- och infrastruktursektorerna.

Figur 4: SEKs utlåning per region (2019-2023)

En ökad samverkan mellan utvecklings- och exportfinansiering medför samtidigt specifika risker som måste hanteras.

En viktig fråga är den potentiella instrumentaliseringen av biståndet, där utvecklingsmål åsidosätts av intressen som främjar handel. Detta skulle kunna marginalisera utsatta nationer till förmån för medelinkomstmarknader som är mer kommersiellt attraktiva för svenska företag.

Att sudda ut gränserna mellan bistånd och handel riskerar också att snedvrider marknadskrafter och kringgå regler, såsom OECD:s regler om rättvis konkurrens.

Slutligen finns det utan harmoniserad rapportering en betydande risk för att finansiella flöden räknas dubbelt mot både bistånds- och klimatmålen. Det kan undergräva transparensen och Sveriges internationella trovärdighet.

För att realisera potentialen för synergier och minska riskerna ges i rapporten ett antal rekommendationer till både den svenska regeringen och de offentliga finansieringsaktörerna.

Rekommendationer till den svenska regeringen:

- Tillämpa strikta rapporteringsregler för att förhindra dubbelräkning och för att säkerställa att mottagarlandets behov, snarare än svenska exportintressen, förblir den primära drivkraften för utvecklingsfinansiering.
- Utfärda ett gemensamt uppdrag till statliga finansieringsaktörer med särskilt fokus på klimatfinansiering. Detta ger nödvändiga befogenheter för utvecklings- och exportfinansieringsaktörer att fördela resurser till gemensamma projekt. Koordineringen av detta behöver resurssättas.
- Harmonisera mandat, policyer och effektmått mellan Sida, Swedfund, EKN och SEK. Att överbrygga klyftan mellan mandat som prioriterar utveckling respektive handel är en förutsättning för ett systematiskt samarbete.
- Driv på för ett starkare klimatarbete i internationella organ. Framhäva exempelvis Sveriges engagemang i Clean Energy Transition Partnership.
- Utvärdera Swedfunds Projektaccelerator och NIRs Sustainability Impact Accelerator.

”Ett närmare samarbete skulle kunna göra en blandning av förmånlig statlig finansiering med storskaligt privat kapital möjlig.”

Rekommendationer till Sida, Swedfund, EKN och SEK:

- Säkerställ att mottagarlandets behov, snarare än svenska exportintressen, förblir den primära drivkraften för utvecklingsfinansiering. Svenska klimatinitiativ måste vara fast förankrade i partnerländernas egna klimatplaner.
- Gå vidare från pilotprojekt till att skapa skalbara gemensamma instrument. Utnyttja särskilt Swedfund och Sidas förmånliga finansieringsmöjligheter för att minska riskerna i projekt, så att EKN och SEK kan mobilisera mer privat kapital för låginkomstländer.
- Utveckla en enhetlig nationell strategi för att definiera och mäta klimatfinansiering. Gemensamma standarder är avgörande för att förhindra negativa synergier och säkerställa transparens.
- Samarbeta för att nå högriskmarknader som är sårbara för klimatförändringar, där SEK och EKN har svårt att verka på egen hand men skulle kunna lyckas med stöd från Swedfund och Sida.

Sammanfattningen är baserad på EBA-rapport 2025:05: *Exploring synergies between Swedish climate-related development and export finance.*

Författare: Max Schmidt, Luisa Weber, Ziqun Jia och Igor Shishlov

Hela rapporten kan laddas ner på eba.se/rapporter

**EXPERTGRUPPEN
FÖR BISTÅNDSANALYS**

www.eba.se

Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) är en statlig kommitté som oberoende analyserar och utvärderar svenskt internationellt bistånd.